

Samarbeids- og utviklingsmidler for 2011

Framtidas kunnskapsarena

Søknadssum 900 000 kroner

Opplysninger om søker

Organisasjonsnavn

Nord-Troms Regionråd DA

Organisasjonsnummer

979470452

Adresse

Hovedveien 2
9151 Storslett

Hjemmeside

www.halti.no

Institusjonens leder

Berit Fjellberg

Ansvarlig kontaktperson (søker)

Margrethe Haslund

Telefon

77 77 05 52

Epost

margrethe.haslund@nordreisa.kommune.no

Mål for prosjektet

Videreutvikle det etablerte regionale biblioteksamarbeidet i Nord-Troms ved å utvikle og kvalitetssikre bibliotekene som kunnskaps- og læringsarena.

Det etablerte biblioteksamarbeidet mellom de seks kommunene i Nord-Troms ønsker å styrke og kvalitetssikre samarbeidet med felles koordinator. Oppretting av studiebibliotek for voksne som tar utdanning har vært en suksess, og må videreutvikles. Gjennom samarbeidet med barnehage, grunnskole, studiesentra og språksentra vil bibliotekene i regionen legge til rette for læring og være kunnskaps- og læringsarenaer gjennom hele utdanningsløpet. Med utgangspunkt i vår bibliotekplan og målene i Kunnskapsløftet i skolen, skal vi heve kvaliteten på bibliotekjenesten til målgruppen. Målet er at alle barn og unge skal få det samme tilbudet fra biblioteket i hele Nord-Troms uansett i hvilken kommune de bor i.

Prosjektbeskrivelse

Bakgrunn for søknaden

Bibliotekene i Nord-Troms består av syv faste enheter og en bokbuss som hovedsakelig er finansiert gjennom midler fra Sametinget. Nord-Troms består av de seks kommunene Storfjord, Gáivuotna-Kåfjord, Lyngen, Skjervøy, Nordreisa og Kvænangen og grenser til Finland og Sverige. Nord-Troms har små kommunesentra som ligger langt fra hverandre og med spredt bosetning utenom sentrumsområder i daler, langs fjorder og på øysamfunn. Områdets historie er preget av et tre stammers møte mellom samer, kvener og nordmenn, den sterke fornorskningspolitikken og senere revitaliseringen av samisk og kvensk språk og kultur. I mange av regionens barnehager og skoler blir det i dag gitt undervisning i samisk og finsk. Bibliotekene ønsker å framheve regionens historie ved å sette et spesielt fokus på vår flerkulturelle bakgrunn.

Samarbeids- og utviklingsmidler for 2011

Tidligere har det vært vanskelig å drive utviklingsarbeid i disse små bibliotekene på grunn av få ansatte og små økonomiske ressurser. I 2004 tok bibliotekene selv initiativ til å videreutvikle bibliotekjenestene i regionen ved et interkommunalt biblioteksamarbeid. Det ble opprettet et AU bestående av to biblioteksjefer, hvorav én var formell leder for biblioteksamarbeidet.

De første satsingsområdene ble arbeidet med en felles bibliotekplan for Nord-Troms og utvikling av bibliotekene som studiebibliotek i samarbeid med det nyopprettede prosjektet Nord-Troms studiesenter (NTSS). Målet var å høyne utdanningsnivået i en region hvor andelen av folk med utdanning på høgskole- og universitetsnivå var svært lavt og med det øke regionens kompetansenivå.

Våren 2006 foretok alle bibliotekansatte, representanter fra regionrådet, Nord-Troms studiesenter, Troms fylkesbibliotek og utdanningstilbydere for voksne en studiereise til Sør-Sverige for å hente inspirasjon til utviklingen av en desentralisert studiesentermodell for etablerte voksne studenter, hvor bibliotekene skulle spille en sentral rolle i de enkelte kommunene. Vi besøkte blant annet Sandviken bibliotek i Sverige som ble årets bibliotek i Sverige i 2010.

Sentralt i bibliotekplanen var å få til en koordinatorressurs for det regionale biblioteksamarbeidet. Høsten 2007 fikk samarbeidet en 50 % koordinatorressurs for å utvikle bibliotekenes tilbud til voksne studenter som tok desentralisert utdanning gjennom NTSS. Stillingen var en 3-årig prosjektstilling finansiert gjennom prosjektet NTSS med Nord-Troms regionråd som arbeidsgiver og et av bibliotekene som arbeidssted. Koordinator deltok også i biblioteksamarbeidets AU sammen med leder for biblioteksamarbeidet.

Bibliotekplan for det regionale biblioteksamarbeidet i Nord-Troms 2008-2011 ble godkjent i Nord-Troms Regionråd og i alle kommunene i 2007/2008. Fire av kommunene gikk over i en felles base Mikromarc i 2007 og felles låneregler for disse kommunene ble vedtatt. Tre av kommunene deltar også i bokbuss-samarbeidet. Vi har gjennom disse tiltakene etablert et godt bibliotekfaglig nettverk og med det et utmerket grunnlag for å løfte bibliotekene i Nord-Troms videre. Et viktig resultat av planen er at to av tre kommuner som bare hadde halv stilling som biblioteksjef, i årene etter har økt til full stilling. Et viktig grunnlag for at disse kommunene kan bidra i bibliotekutviklingsarbeidet og ha mulighet for å rekruttere fagutdannede bibliotekarere ved nyttilsetninger.

Koordinator var i årene 2007-2010 en viktig ressurs for daglig drift av biblioteksamarbeidet, og hovedfokusområdet for bibliotekene ble naturlig nok utviklingen av tilbudet til voksne studenter – studiebibliotekene - som var et av hovedsatsningsområdene i vår regionale bibliotekplan. Det er nå en minimumsstandard for studiebibliotekenes tilbud som blant annet inkluderer egne studierom i alle bibliotekene med tilgang også utenom ordinær åpningstid ved nøkkelkontrakter. Her er det tilgang til pensumlitteratur, pc-er, kopimaskin, trådløst nettverk, telefon og videokonferanseutstyr i alle bibliotekene. Det er foretatt en brukerundersøkelse blant studiesenterets studenter for å kartlegge behov og forbedringsområder, og utviklet en Metodehåndbok for arbeidet med studiebibliotekene og voksne studenter etter inspirasjon fra Sandviken bibliotek som vi besøkte i 2006. Det er også gjennomført

Samarbeids- og utviklingsmidler for 2011

---

flere kompetansehevede tiltak for de ansatte i regionens bibliotek.

Gjennom NTSS-modellen har andelen høgskoleutdannede i regionen økt. Svært få av studentene hopper av utdanningsløpet. Gunnar Grepperud og Gunilla Roos ved U-vett, Universitetet i Tromsø, har gjort et casestudium av studerende ved studiesentra i Norge, der NTSS er en del av materialet. Rapporten "Tredje vågens studerande" foreligger nå. De har tenkt å gjøre et ytterligere forskningsarbeid på noen studiesentra i Norden med analyse av deres funksjon, sammenligne studiesentraene med andre kompetanseaktører og kartlegge hva "folk" i regionen tenker om kompetanse. NTSS er forespurt om å være case i den videre forskningen, og har svart ja til å være med i dette treårige forskningsprosjektet som starter i desember 2010.

Utviklingen av bibliotekenes studiebibliotektilbud er en suksess. Bibliotekene har utviklet seg til å være aktive aktører som læringsarenaer for voksne studenter, og koordinatorressursen var helt avgjørende for resultatet. For å få til en videre utvikling av samarbeidet ser vi nødvendigheten av å få til en fast løsning på koordinatorressursen og muligheten til å realisere andre satsingsområder i bibliotekplanen. Det er nødvendig å få en fast løsning på koordinatorressursen for at samarbeidet skal vokse videre, og for at de andre satsingsområdene i bibliotekplanen skal realiseres.

Prosjektet

Det viktigste gjenværende satsingsområdet i den regionale bibliotekplanen for Nord-Troms er å utvikle bibliotektenestene for barn og unge. Målet framover er å utvikle bibliotekene til å bli like gode kunnskaps- og læringsarenaer for barn og unge som vi har klart å bli for voksne studenter som tar desentralisert utdanning. Barn og ungdom skal få det samme tilbudet fra biblioteket i hele Nord-Troms uansett hvilken kommune de bor i. Samtidig finnes områder som er viktige å arbeide med for å videreutvikle tilbudet for regionens voksne studenter som tar desentralisert utdanning. Vi ønsker i framtiden en mer helhetlig utvikling av bibliotekene som kunnskapssentra i våre lokalsamfunn. For å få realisert dette prosjektet er det nødvendig med en nasjonal, regional og lokal økonomisk satsing.

Det er i dag et velfungerende regionalt samarbeid om skoler og barnehager i Nord-Troms, og vi har et godt regionalt biblioteksamarbeid. Utfordringen er å få disse to sektorene til å arbeide sammen i fellesskap for å realisere målene i den regionale bibliotekplanen og målene til Kunnskapsløftet i skolen. Dette samarbeidet bør ha ei regional forankring. For å realisere målene ser vi behov for to stillinger som prosjektmedarbeidere - én med fot innenfor bibliotekene og én som har forankring i skolesektoren.

I forbindelse med arbeidet "Bibliotekene som møteplass" (Nord-Troms studiesentra) var koordinator en viktig ressurs for å lykkes med prosjektet. Å bygge opp likeverdige tjenester i alle bibliotek i regionen vil kreve en koordinator med bibliotekfaglig bakgrunn og vil samtidig være nødvendig for å få kontinuitet og framdrift i utviklingen av samarbeidet.

Samarbeids- og utviklingsmidler for 2011

Koordinator vil være ansvarlig for oppfølging av regionale samarbeidsoppgaver, som blant annet skal omfatte utviklingsarbeid, møter, planlegging og gjennomføring av kompetansehevende tiltak for alle bibliotekansatte i Nord-Troms. I det regionale samarbeidet er alle bibliotek/kommuner likeverdige deltakere.

For å lykkes og videreføre den positive faglige utvikling i samarbeidet i bibliotekene, er koordinatoren nødvendig for å styrke og kvalitetssikre tilbudet til alle våre brukere.

I prosjektperioden må koordinator også være prosjektleder

Folkebibliotekene i Nord-Troms skal framstå som kunnskaps- og læringsarenaer i kommunene. Gjennom samarbeid og kompetanseheving skal vi forbedre og utvikle tjenestene til barn og unge i regionen på lik linje med tjenestene til studentene. I dag er tjenestene til barn og unge svært ulike i de forskjellige kommunene, og vi ønsker å gi et likt og helhetlig tilbud til alle i regionen. Det er viktig å styrke arbeidet med informasjonskompetanse og litteraturformidling, og arrangere kompetansehevende kurs for bibliotek- og skoleansatte. En prosjektmedarbeider med pedagogisk bakgrunn for skolesamarbeidet er nødvendig i dette arbeidet.

Til nå har bibliotekene vært en aktør som læringsarena for voksne som tar utdanning på sitt hjemsted, ved bruk av ny teknologi som lyd/bilde-studio og godt interkommunalt samarbeid har dette vært en suksess. Bibliotekene vil, gjennom samarbeid med skole og barnehage, styrke sin rolle som kunnskapsressurs gjennom hele det attenårige utdanningsløpet.

Studiebibliotekene

Folkebibliotekene i Nord-Troms etablerte tjenesten "Studiebibliotek" allerede i 2005. Bibliotekene i regionen er samarbeidspartnere med Nord-Troms studiesenter (NTSS) og fungerer som møteplass i studiesentermodellen Megler – Motor - Møteplass (se vedlegg: Informasjon om NTSS).

Nord-Troms studiesenter startet opp som et prosjekt i 2006 og er i dag etablert som en fast institusjon som tilbyr desentraliserte studier til den voksne befolkningen i Nord-Troms. Studiesenteret legger forholdene til rette for utdanning på høgskole- og universitetsnivå. Man har ingen permanente tilbud, men tilbyr ordinære studier fra ulike utdanningsinstitusjoner. Ansvarlig for studiesenteret er Nord-Troms regionråd.

I dagens kunnskapssamfunn er det å være oppdatert med det nyeste av teknologiske hjelpemidler alfa og omega. Studiebibliotekene må videreutvikles og ha felles standard på sine digitale senter. Metodehåndboken må oppdateres. Alle studenter ved campus ved høgskoler og universitet i Troms og Finnmark har obligatorisk kurs i informasjonskompetanse. Dette kurset omfatter bruk av biblioteket og kilder som er relevante i forhold til studiefaget (eks. e-bøker, e-tidskrift og betalingsdatabaser) samt kildekritikk ved innhenting av informasjon fra internett. Dette fungerer ikke bestandig i forhold til fjernstudenter. Skal studenten få en god informasjonskompetanse, er det viktig at kursing og opplæring skjer i samarbeid med de lokale studiebibliotekene. Desentraliserte studenter må opplæres til å bruke de elektroniske kilder som om de var på campus.

Biblioteket som kunnskapsressurs for barnehagene

Samarbeids- og utviklingsmidler for 2011

Folkebibliotekene har også betydning som kunnskapsressurs i forhold til førskolebarn.

I dag kommer barnehagene sporadisk på besøk til bibliotekene. I 3 av kommuner kjører bokbussen innom barnehagene, noe som er svært populært. Lesing og språkstimulering i tidlig alder har stor betydning for læringsevnen videre i livet. Oppretting av lesegrupper, bokprat, forpliktende avtaler mellom bibliotek og barnehage og besøk på foreldremøter i barnehagen vil være aktuelle tiltak.

Det å koble lek, bilder, barn og utvikling - med fokus på boka som møteplass - oppfattes som en god vei å gå for leseutvikling og leseglede. Begrepsstimulering og språklig bevisstgjøring i førskolealder er viktig for barns utvikling av leseferdigheter senere. (se vedlegg: Ole Bok)

Biblioteket som kunnskapsressurs for grunnskolen

For å sikre at barn og unge i grunnskolealder i Nord-Troms får et godt og allsidig bibliotektilbud, må samarbeid mellom folkebibliotekene og skolene formaliseres på en slik måte at partene er gjensidig forpliktet i forhold til hverandre. Dette er i tråd med "Handlingsplan for skolebibliotek i Troms" som understreker biblioteket som sentral i skolens pedagogiske virksomhet og "Bibliotekplan for Troms 2011-2016" hvor biblioteket som kunnskapsressurs er et av fire hovedområder, og der samarbeid mellom folke- og skolebibliotek tillegges stor vekt. Det samme gjøres i K06.

I læreplanverket Kunnskapsløftet fremheves de fire grunnleggende ferdighetene lesing, skriving, regning og digital kompetanse. Folkebiblioteket skal legge til rette for økt leselyst og leseevne hos barn og unge i regionen. Det har en særlig rolle når det gjelder samarbeid med skolen om å utvikle grunnleggende ferdigheter som å kunne lese og kunne uttrykke seg muntlig og skriftlig gjennom økt fokus på litteratur. Ut over det å sørge for at samlingene brukes, må det også samarbeides om å øke litteraturkunnskapen blant det pedagogiske personalet. Dette skal omfatte både fag- og skjønnlitteratur. I tillegg skal det etableres faste ordninger for litteraturformidling på to klassetrinn i grunnskolen i regionen. Økt leselyst vil gi bedre lese- og skriveferdigheter, noe som også er viktig for de to andre ferdighetene. Folkebiblioteket kan også ha en rolle når det gjelder utvikling av digitale ferdigheter, og kan legge til rette for en felles leseblogg i litteratursamarbeidet. Folkebiblioteket har en helt klar rolle når det gjelder opplæring i informasjonskunnskap, særlig rettet mot det pedagogiske personalet.

Folkebibliotekene i Troms skal fortsette samarbeidet med skolen om den litterære delen i Den kulturelle skolesekken. Folkebibliotekene fungerer som lokalkontakt og er med på tilrettelegging av forfatterbesøk og skrivekurs for elevene i grunnskolen, sammen med Troms fylkesbibliotek og lærere ved den enkelte skole.

Det er viktig å skape møteplasser for ansatte innen skole, barnhage og bibliotek, slik at bibliotekarer og lærerne tilegner seg kompetanse om ny barne- og ungdomslitteratur, og kan gjøre aktivt bruk av den i skolen.

Flerkulturelle bibliotektenester

Nord-Troms kommunene er historisk sett flerkulturelle samfunn med norsk, samisk og finsk/kvensk kultur. Mange av grunnskolene i kommunene gir tilbud om opplæring i samisk og finsk. Tradisjonelt

Samarbeids- og utviklingsmidler for 2011

---

har bibliotekene kjøpt inn mer av samiske media enn finsk/kvenske. I bibliotekene i Nord-Troms skal det finsk/kvenske og finske være like synlig som det samiske, og derfor er det viktig å styrke satsingen på flerkulturelle bibliotekjenester. Bibliotekene har rustet opp sine samlinger på disse områdene. Bibliotek- og kulturbussen i Nord-Troms må videreutvikles til å bli en viktig formidlingsarena for norsk, samisk og finsk/kvensk litteratur, språk, historie, kunst og kultur for barn og unge i regionen. Likeledes må samarbeidet med de regionale språksentra utvikles og styrkes. (Halti kvenkultursenter, Aja samiske senter, Storfjord språksenter, Samisk bibliotekjeneste)

Oppsummering

Prosjektet "Biblioteksamarbeidet i Nord-Troms – Inn i framtida som kunnskaps- og læringsarena" vil :

- styrke det etablerte biblioteksamarbeidet i Nord-Troms
- utvikle bibliotekene til å bli kunnskapscenter og læringsarena for barnehage, grunnskole, studiesentra og språksentra i regionen
- videreutvikle bibliotekene som studiebibliotek for voksne studenter
- heve kvaliteten på bibliotekjenesten for hele utdanningsløpet
- gi målgruppene samme tilbud fra bibliotekene i alle Nord-Troms kommunene
- styrke satsingen på flerkulturelle bibliotekjenester i regionen, med fokus på det samiske og finsk/kvenske

Prosjektgjennomføring

1. Søknaden om fullfinansiering fra Nasjonalbiblioteket og RUP-midler fra Troms fylkeskommune må innvilges før prosjektet igangsettes.
2. Tilsetting av prosjektleder og prosjektmedarbeider og konstituering av styringsgruppe.
3. Studietur til en region i Norge hvor man har velfungerende samarbeid mellom grunnskoler og folkebibliotek og gode bibliotekjenester til barn og unge.
4. Gjøre prosjektet "kjent" i regionen. Forankre prosjektet i grunnskolene i alle Nord-Troms kommunene, samt biblioteksektoren. Starte arbeidet med å utvikle regionale/kommunale samarbeidsavtaler mellom grunnskoler og folkebibliotek i regionen
5. Videreutvikle studiebibliotekene i Nord-Troms, spesielt i forhold til å bedre studenters tilgang til universitetets og høgskolenes ressurser.
6. Bedre samarbeidet og utarbeide forpliktende avtaler mellom barnehagene og folkebibliotekene i Nord-Troms.
7. Revidere regional plan for biblioteksamarbeidet i Nord-Troms. Planen må godkjennes i Nord-Troms Regionråd og alle kommunestyrene i regionen. Dette arbeidet må være slutført innen juni 2012.
8. Utvikle felles arenaer/møteplasser for lærere, barnehage- og bibliotekansatte i regionen, som for eksempel Barnebokforum arrangert i Nord-Troms. Andre tiltak vil være å arrangere felles kurs om temaene leselyst, lesestimulering, informasjonskompetanse og digital kompetanse. Det er også viktig å styrke lærere, barnehage- og bibliotekansattes kunnskaper om samisk og kvensk/finsk språk,

Samarbeids- og utviklingsmidler for 2011

---

historie, kunst og kultur.

9. Gjennomføre ulike lesestimuleringstiltak i regionen, bl.a. Ole Bok i alle Nord-Troms kommunene.

10. Arbeide fram en handlingsplan for skolebibliotek tjenester i Nord-Troms.

11. Arbeide fram en minimumsstandard for bibliotek tjenester for barn og unge i Nord-Troms.

12. Arbeide fram løsninger for en fast finansiering av koordinatorressurs for biblioteksamarbeidet i Nord-Troms

13. Etter hvert driftsår skal det skrives prosjektrapport om erfaringer og korrigeringer av prosjektplanene.

14. Tredje år skrives en sluttrapport. Erfaringene vil bli formidlet til bl.a. Troms fylkesbiblioteks årlige biblioteksjefsmøter.

Samarbeids- og utviklingsmidler for 2011

Start- og sluttdato for prosjektet

Fra dato	Til dato	Flerårig prosjekt, i fase
01-03-2011	28-02-2014	Første år

Aktivitetsplan for prosjektet

Beskrivelse	Fra dato	Til dato
Utlysning av stillinger	01-03-2011	01-04-2011
Ansettelse, konstituering av styringsgruppe for prosjektet og studietur	01-04-2011	01-05-2011
Tiltak for å bedre desentraliserte studenters utbytte av universitetets og høgskolenes ressurser.	01-09-2011	01-10-2011
Kompetansehevende tiltak for bibliotekansatte/	01-09-2011	01-12-2011
Samarbeidsavtale mellom folkebibliotekene og UB/høgskolebibliotekene	01-09-2011	01-12-2011
Begynne arbeidet med en ny regional bibliotekplan	01-09-2011	01-10-2011
Utvikling av regional og kommunale samarbeidsavtaler mellom grunnskolene og bibliotekene	01-10-2011	01-02-2012
Gjennomføring av lesestimulerings tiltaket Ole Bok i alle Nord-Troms kommuner	01-01-2012	01-06-2012
Slutføring av ny regional bibliotekplan	01-05-2012	01-06-2012
Arbeide fram en handlingsplan for skolebibliotek tjenester i regionen	01-01-2013	01-08-2013
Arbeide fram en minimumsstandard for bibliotek tjenester for barn og unge i regionen	01-08-2013	01-01-2014
Metodehåndbok for bibliotek tjenester til barn og ungdom	01-08-2013	01-01-2014
August 2013 – februar 2014: Arbeide fram finansiering av en fast stilling som koordinator for biblioteksamarbeidet i Nord-Troms	01-08-2013	28-02-2014

Andre opplysninger

Samarbeidspartnere

Samarbeids- og utviklingsmidler for 2011

Organisasjon/institusjon	Formell avtale	Rolle
Grunnskolene i regionen v/Regionkontoret i Nord-Troms Boks 145 1989 Skjervøy	nei	Grunnskolene i regionen v/Regionkontoret i Nord-Troms
Troms fylkesbibliotek Boks 6600 9296 Tromsø	nei	Rådgivende og kompetansgivende
Nord-Troms studiesenter Hovedv. 2 9151 Storslett	nei	Prosjektansvarlig

Samarbeids- og utviklingsmidler for 2011

Søknadssum

Søknadssum Nasjonalbiblioteket   **Søknadssum** 900 000
kroner

Budsjett

Utgifter

Kategori	Beskrivelse	Denne periode	Totalt for prosjektet
Personalkostnader	Prosjektleder, koordinator, bibliotekar	1379500	4169500
Varer/utstyr	Inventar, husleie, reise og kurs for prosjektleder	162000	386000
Tjenester kjøpt av andre	Kompetansegivende kurs, arrangement, vikarer	966500	2760500
Totale utgifter		2508000	7316000

Inntekter

Kategori	Beskrivelse	Denne periode	Totalt for prosjektet
Tilskudd fra Nasjonalbiblioteket		Søknadsbeløp 900000	Beløp 2550000
Egenfinansiering	Studiebibliotekene	240000	720000
Egenfinansiering		517000	1561000
Egenfinansiering	DKS - litteraturdelen	60000	180000
Andre inntekter	Ole Bok i alle kommuner	120000	300000
Egenfinansiering	Regionkontoret i Nord-Troms	58000	172000
Andre tilskudd (ubekreftet)	RUP / Troms fylkeskommune	423000	1051000
Andre tilskudd (ubekreftet)	Sametinget, kulturarrangement i bokbuss	100000	100000
Egenfinansiering	Møter, reisekostnader bibliotekarer og lærere	90000	384000
Egenfinansiering		0	298000
Totale inntekter		2508000	7316000